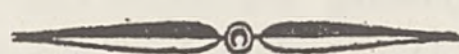
KURENDA
Przemyskiego Konsystorza biskupiego o. ł.
N. VI.
R. 1876.

Dnia 26. Lipca t. r. powołał Bóg z tego żywota ks. Franciszka Xaw. Powłowskiego, Prałata domu Jego Świątobliwości, Scholastyka kapituły katedralnej, Członka Akademii Umiejętności w Krakowie i t. d. L. 194./pr. Wezwanie do modłów za duszę ś. p. X. Franciszka Xaw. Pawłowskiego, Scholastyka katedralnego.

Jakkolwiek tyle już tygodni ubiegło od śmierci tego prałata, jednak żaloba po nim zawsze świeżym odzywa się głosem w sercu naszem pasterskiem. Nie było i WW. Duchowieństwo obojętnem na tę wielką stratę, bo na wieść o jego tak nagłym skonie zbiegli się znajomi i uczniowie zblizka i zdala na oddanie nieboszczykowi ostatniej usługi. Tyleż mieliśmy ulgi w oddaleniu naszem, wspominając na tę kapłańską wdzięczność i oddanie hołdu ostatniego dla tego męża wiecznej pamięci godnego. Dziś przychodzi nam smutnie się obejrzeć w około, ażali jest kto taki, co pióro ś. p. Scholastyka pochwyci gwoli pracy dla przeszłości i przyszłości. Niestety, strata to tem cięższa i boleśniejsza, że w tej dobie zastąpić się nie da. Tęskno nam za tym cichym i pokornego serca doradzcą, za niestrudzonym pracownikiem. Brak nam jego głębokiej i obszernej nauki, do której nietylko my ale i nasi poprzednicy się uciekali. Podniósł nieboszczyk pracą i nauką swoją imię dyecezyi naszej do wysokiego znaczenia u swoich i u postronnych, którzy chlubne świadectwo oddali dziełom jego „Premislia sacra“, komentarzowi na Psalterz, i zapiskom w Szematyzmie dyecezalnym umieszczonym. Pozostawił w manuskrypcie cenne materyały do dziejów Kapituły, których nie dozwoliła mu śmierć uzupełnić. Zresztą na schyłku żywota, umysł ten nader czynuy więcej się poświęcał wykładowi: Przypowieści, Pieśni nad pieśniami i księgi Mądrości, którego manuskrypt zostawił niedokończony. Zdążając do źródła, z którego wypłynęły owe pienia i prawdy wzniosłe, w ich rozważaniu

rozkosz i ochłodę ku wieczorowi życia swego znajdował. Poszła w grób ona niepospolitego wyrazu postać najmilszego współpracownika naszego, zasnął on niezmordowany historyk nasz, który jak górnik z olbrzymich stosów ksiąg i dokumentów wiekowym pokrytych kurzem wydobywał i wykuwał pracowicie drogie skarby do dziejów tego Biskupstwa i katedry należące. Wy najmilsi Bracia pojmujecie tę skargę, która sercem Naszem wstrząsa. Ale bardziej się złączycie z Nami w żałości, gdy Wam powiemy, że ten znakomitej erudycyi kapłan obok dzieł któremi uwiecznił pamięć swoją, zasłużył sobie na to wdzięczne wspomnienie cnotami kapłańskiemi, zdobył sobie przywiązanie Nasze objawami rzadkiej pokory i wdzięczności szczególnej ku Nam i poprzednikom naszym. Budowaliśmy się widokiem tych cnót, a nie możemy przemilczeć tego, że w testamencie swoim na lat kilka przed śmiercią spisanym, pozostawił serdeczne oświadczenie jako dowód przywiązania Swego ku Nam i szacunku za uznanie, do któregośmy się czuli święcie zobowiązanymi. — Ś. p. Xiądz Prałat urodził się w Leżajsku 1807 r. Święcenia kapłańskie otrzymał w r. 1831. Po krótkim pobycie przy ś. p. Bpie Potoczkim jako kapelan, w roku 1834 został professorem studyum biblijnego. W rok potem Vice-Rektorem, w r. 1845 kanonikiem honor., w r. 1850 wszedł do Kapituły jako kanonik grem. W roku 1851 objął Rektorat Seminaryum. W roku 1854. postąpił na Scholasteryą. Za naszych rządów otrzymał w r. 1872 Prałaturę Rzymską od Ojca Św. i dyplom na członka Akademii Umiejętności w Krakowie. W r. 1873 udzielony mu został krzyż kawalerski Orderu Franciszka Józefa od Jego c. k. Apostolskiej Mości. Zebranymi przez nadzwyczajną oszczędność zasobami, któremi pomnożył był odziedziczone patrimonium swoje, jeszcze na kilka lat przed śmiercią najpobożniej rozporządził, pozostawiwszy po śmierci fundacyą stypendyalną, pod zarządem kapituły Przewielebnej dla studenta gimnazyalisty.

Cześć pamięci tego męża znakomitego, który był ozdobą dyecezyi Naszej! O pokój duszy Jego módlcie się WW. Bracia wraz z Biskupem waszym, który po tej stracie w modlitwie szuka ukojenia żałości swojej.

W Przemyślu, 25. Października 1876.

L. 2755.

Zmiana dotychczasowych przepisów normujących postępowanie przy obsadzaniu posad katechetów w szkołach średnich.

C. k. wys. Rada szkolna krajowa nadesłała Konsystorzowi odpis reskryptu c. k. wys. Ministerstwa W. i O. z 29. Marca 1876 L. 4754 do niej wystósowany, a znoszący dotychczasową normę z 19. Lipca 1856 (Dz. P. P. C. XXXVIII. N. 146) według której posady katechetów w średnich szkołach obsadzane były. Rzeczony reskrypt opiewa tak: „In Erledigung des Berichtes vom 18. März l. J. Z. 2657 eröffne ich dem k. k. Landesschulrate, dass gemäss § 6. des Gesetzes vom 25. Mai 1868 über das Verhältniss der Schule. zur Kirche und nach § 6. des Gesetzes vom 22. Juni 1872 die Ingerenz der kirchlichen Oberbehörden bei der Besetzung von Religionslehrerstellen an öffentlichen Schulen sich auf die Erklärung beschränkt, dass der anzustellende Kandidat die Befähigung zum Religionsunterrichte besitze. Alle anderen Akte der Besetzung sind den staatlichen Schulbehörden vorbehalten.

In welcher Weise die Uberzeugung von der Befähigung der Kandidaten für den katoliscben Religionsunterricht an Mittelschulen gewonnen, und insbesondere, ob zu diesem Behufe die Konkursprüfung nach § 4. der Ministerialverordnung vom 19. Juli 1856 (R. G. Bl. 146) vorgenommen werden soll, muss dem Ermessen der Ordinariate anheim gestellt werden".

Na podstawie tego reskryptu wydała c. k. Rada szkolna krajowa w tejże sprawie następujące pismo pod L. 3348:

„W załączeniu przesyła się przewielebnemu Konsystorzowi odpis reskryptu pana Ministra Oświecenia z dnia 29. Marca b. r. L 4754, wystósowanego do Rady szkolnej krajowej z powodu poszczególnego wypadku, odnoszącego się do sprawy mianowania nauczycieli religii w szkołach średnich.

Według osnowy tego reskryptu Minist. i powołanych w nim ustaw z 25. Maja 1868 i 20. Czerwca 1872 tudzież w myśl rozporządzenia Minist. z dnia 15. Lipca 1873 L. 6024, normującego postępowanie przy obsadzaniu posad nauczycielskich w szkołach średnich, będzie odtąd Rada szkolna krajowa ogłaszać konkursa na opróżnione posady katechetów w szkołach średnich, a wybór między kandydatami, o których przewielebny Konsystorz oświadczy, że posiadają uzdolnienie do udzielania nauki religii, będzie przysłużać Radzie szkolnej krajowej, względnie Panu Ministrowi Oświecenia, jako instancyi, do której obecnie mianowanie nauczycieli w rządowych szkołach średnich galicyjskich należy. Ocenienie kandydatów nastąpi na podstawie dokumentów, które przedłożą petenci, albo które nadeszle przewielebny Konsystorz niemniej oświadczenia przewielebnego Konsystorza o uzdolnieniu kandydatów do udzielania nauki religii, będzie zatem wielce pożądanem, ażeby to oświadczenie przewielebnego Konsystorza w każdym poszczególnionym wypadku było tak uzasadnione, iżby mogło dostarczyć podstawy do wyboru odpowiadającego pod każdym względem warunkom stanowiska nauczyciela religii w szkołach średnich.

W myśl powyższego zarządzenia Pana Ministra Oświecenia ogłasza Rada szkolna krajowa równocześnie konkurs na kilka opróżnionych posad katechetów w szkołach średnich".

Lwów, dnia 14. Maja 1876.

W obec tak zmienionych przepisów, które przy obsadzeniu posad rzeczonych ograniczyły wpływ władzy dyecezalnej na oświadczenie, czy kandydat do katechetury posiada kwalifikacyą odpowiednią, uznaliśmy za stósowne w porozumieniu z Najprzew. Ordynaryatem Metropolitalnym następujące wydać rozporządzenie do WW. Duchowieństwa:

1) Dla złożenia dowodów zdolności do udzielania nauki religii w szkołach rzeczonych, będą wyznaczone od czasu do czasu terminy do egzaminu konkursowego, a piśmienne wyroby kandydatów na pytania z odnośnych przedmiotów przez Ordynaryat podane, tudzież próba z odczytu w materyi dowolnie obranej przez kandydata, będą

zwyczajnym środkiem do ocenienia zdolności kandydatów, którzy innym sposobem, a mianowicie pracami drukiem ogłoszonemi nie udowodnili jeszcze zdolnośei swojej.

2) Podanie o przypuszczenie do egzaminu konkursowego, wnosić będą kandydaci do Konsystorza Naszego za pośrednictwem WW. Urzędów dekanalnych.

3) Oznajmiamy niniejszem, że kwalifikacya przyznana kandydatowi przez Ordynaryat Biskupi na podstawie powyższego egzaminu dobrze odbytego, lub na podstawie dzieł wydanych uprawniać będzie jedynie do ubiegania się o posadę katechety w dyecezyi Przemyskiej.

4) Do ubiegania się o taką posadę w innej dyecezyi potrzebne będzie: *a)* Nasze zezwolenie; *b)* uzyskanie missyi kanonicznej dla nauczania religii od Ordynaryatu, w którego dyecezyi posada ma być obsadzoną.

5) Kandydaci z obcych dyecezyi, chcący kompetować o posady katechetów w dyecezyi tutejszej, otrzymają missyą kanoniczną do nauczania i przyznanie zdolności czyli kwalifikacyą tylko wtedy, jeżeli za pośrednictwem swych Ordynaryatów wniesą o to prośby i poddadzą się tu egzaminowi konkursowemu.

6) Podania o nadanie posady opatrzone potrzebnymi dokumentami, kandydaci styłizować odtąd mają do c. k. wys. Rady szkolnej i takowe przez Konsystorz przedkładać

W Przemyślu, 25. Października 1876.

Maciej,
Biskup m. p.

Z Konsystorza biskupiego o. ł.

Przemyśl, 25. Października 1876.

Ks. Ignacy Łobos,
Kanonik-Kanclerz.

Drukiem L. D. Stœgera w Jaśle, 1876.

Statuten
des Priester-Krankenunterstützungs-Vereines in Meran.

Art. I. Name, Protector und Sitz des Vereines.

§. 1. Name und Protector. Es besteht in der Diöcese Trient unter dem Protectorate des jeweiligen kath., kanonisch rechtmäßigen Diöcesanvorstehers und unter dem Namen „Priester-Krankenunterstützungs-Verein" ein Privat-Wohlthätigkeits-Verein, dessen Vortheile curbedürftigen Priestern in der im §. 3. bezeichneten Weise von Fall zu Fall zu Theil werden können.

§. 2. Sitz. Der Sitz des Vereines ist Meran.

Art. II. Zweck des Vereines.

§. 3. Der Zweck des Vereines ist:

1. Aufnahme curbedürftiger Priester in das vom Vereine zu gründende Priesterpensionat;
2. Unterstützung armer und kranker röm. kathol. Priester von Fall zu Fall.

Art. III Mittel des Vereines.

§. 4. Die Mittel des Vereines bestehen:

1. aus den von den Gründern und Mitgliedern erlegten Beiträgen;
2. aus den Spenden und Vermächtnissen von Seite des Clerus und der Laien.

Art. IV. Mitglieder des Vereines.

§. 5. Mitglied des Vereines kann Jedermann werden; an den materiellen Vortheilen können jedoch nur römisch katholische Priester, und ausnahmsweise auch Cleriker, theilnehmen, die als der Hilfe bedürftig und derselben würdig von ihrer kirchl. Behörde empfohlen werden.

§. 6. Eintheilung Die Vereinsmitglieder theilen sich in Gründer und Mitglieder.

§. 7. Pflichten. 1. Die Gründer verpflichten sich mindestens 100 fl. baar zu entrichten.

2. Die Mitglieder verpflichten sich entweder
   a) ein für allemal 20 fl. baar zu erlegen, oder
   b) einen Jahresbeitrag von wenigstens 1 fl. zu leisten, und diesen, wo möglich, stets bis Ende August einzuzahlen.

Jene Priester, die an den Wohlthaten des Vereines theilnehmen, verpflichten sich, für die lebenden und verstorbenen Mitglieder Eine hl. Messe aufzuopfern, und bei jeder hl. Messe ein Memento zu machen. Die Beiträge der Gründer und Mitglieder, sowie alle Spenden von Wohlthätern können entweder unmittelbar bei dem Vereins-Vorstande in Meran erlegt, oder auch jedem katholischen Pfarramte übergeben werden. Diese werden geziemend ersucht, die eingegangenen Beiträge, insbesondere die jährlich wiederkehrenden, sammt dem Namensverzeichnisse der Spender an die hochwürdigsten Ordinariate zur weiteren gütigen Zustellung an den Vereins-Vorstand in Meran zu leiten.

§. 8. Rechte. 1. Jedes Mitglied hat das Recht, bei den Vereins-Versammlungen zu erscheinen, nach Maßgabe der Geschäftsordnung das Wort zu ergreifen, Anträge zu stellen und sich bei der Abstimmung zu betheiligen.

2. Die Namen sämmtlicher Gründer und Mitglieder werden in das Vereins-Album eingetragen.

§. 9. Austritt. Der Austritt aus dem Vereine steht jedem Mitgliede jederzeit frei.

Wer zwei Jahre lang den Beitrag nicht leistet, ist als ausgetreten zu betrachten.

In beiden Fällen verliert der Austretende alle Rechte eines Vereinsmitgliedes.

Art. V. Art der Unterstützung.

§. 10. Die Unterstützungen werden nur von Fall zu Fall auf schriftliches Ansuchen an die Vereins-Vorstehung gewährt.

§. 11. 1. Jene Priester, die zugleich Vereins-Mitglieder sind, haben Vorzug vor den Nichtmitgliedern, sowie auch jene Diözesen, welche sich um den Verein besonders verdient gemacht haben, ganz besonders berücksichtiget werden sollen.

2. So lange kein eigenes Vereinshaus oder Pensionat besteht, wird die Unterstützung, je nach Maßgabe des Vereins-Vermögens, in Gewährung einer Freiwohnung, in der unentgeltlichen ärztlichen Behandlung, Beischaffung der nothwendigen Pflege und Arzneien, Versorgung mit Meßstipendien rc., oder auch in Geldunterstützung bestehen, welche der Vereins-Vorstand zu bestimmen hat.

3. Wenn bemitteltere Priester in dem Pensionate Wohnung und Kost nehmen wollen, müssen selbe einen Verpflegsbeitrag leisten, dessen Höhe der Vereins-Vorstand bestimmen wird.

Art. VI. Leitung des Vereines.

A. Protector.

§. 12. Dem Protector kommen folgende Rechte zu:
1. den gewählten Vorstand zu bestätigen;
2. sich bei allen Sitzungen persönlich oder durch seinen Bevollmächtigten zu betheilen;
3. jederzeit in die Rechnungen Einsicht zu nehmen;
4. kann ohne dessen Bewilligung keine Statutenänderung vorgenommen werden.

B. Vorstand.

§. 13. Gliederung. Der Vorstand besteht aus 6 bis 8 Ausschüssen. Er gliedert sich in den Präsidenten, Vicepräsidenten, Schriftführer, Cassier und 2 — 4 Ausschüsse.

§. 14. Wahl. Die Ausschußmitglieder werden von der Vereins-Versammlung mittelst Stimmzettel gewählt. Diese wählen dann aus sich die genannten 4 Functionäre. Sämmtliche Ausschußmitglieder werden auf die Dauer von 3 Jahren gewählt, und müssen wenigstens in den Wintermonaten im Curbezirke von Meran wohnen. Der Ausschuß hat das Recht, die innerhalb der Wahlperiode ausgeschiedenen Mitglieder zu ergänzen.

§. 15. Wirksamkeit. Zur Wirksamkeit des Vorstandes gehört:
1. die unmittelbare Leitung des Vereines und die Gebahrung mit dessen beweglichem und unbeweglichem Vermögen;
2. die Aufnahme in das Priesterpensionat, sowie die Ernennung des Directors desselben;
3. die Zuerkennung der Unterstützungen;
4. die Vertretung des Vereines nach Außen durch den Präsidenten oder dessen Stellvertreter unter Gegenzeichnung eines der Vorstandsmitglieder.

§. 16. Sitzungen. Diese finden regelmäßig Einmal im Monate statt, und werden vom Präsidenten einberufen, welcher alle Vorstandsmitglieder hiezu durch eine besondere Zuschrift einzuladen hat.

§. 17. Beschlußfähigkeit. Einschließlich des Präsidenten oder seines Stellvertreters ist die Anwesenheit der Hälfte der Vorstandsmitglieder zur Beschlußfähigkeit erforderlich.

§. 18. Art der Abstimmung. Absolute Stimmenmehrheit entscheidet. Bei Stimmengleichheit gibt die Stimme des Vorsitzenden den Ausschlag.

C. Vereins-Versammlung.

§. 19. Berufung. Die Vereinsversammlung kann je nach Bedürfniß vom Vorstande einberufen werden u. z. durch

rechtzeitige Ankündigung in der „Meraner Zeitung“ und nach Ermessen des Vereins-Vorstandes auch in anderen katholisch-politischen Blättern der österreichischen Monarchie. Sie muß wenigstens alle drei Jahre einberufen werden.

§. 20. Rechte. Der Vereins-Versammlung stehen außer der im §. 14. erwähnten Befugniß noch folgende Rechte zu:

1. den Geschäftsbericht und die Rechnungslegung des Vorstandes entgegen zu nehmen, und zu genehmigen;
2. dem Schriftführer und dem Kassier etwaige Remunerationen zu bewilligen;
3. Aenderungen der Statuten zu beantragen;
4. über Antrag des Vorstandes die Auflösung des Vereines zu beschließen.

§. 21. Abstimmung. Die Vereins-Versammlung vollzieht ihre Wahlen und faßt ihre Beschlüsse mit relativer Stimmenmehrheit; nur zur Auflösung des Vereines sind zwei Drittel der Stimmen der Abstimmenden erforderlich.

Art. VII. Vermögens-Disposition.

§. 22. Im Falle der Auflösung des Vereines, sei es durch einen Beschluß der Vereins-Versammlung, sei es durch eine behördliche Verfügung, geht das gesammte bewegliche und unbewegliche Vermögen in die freie Verwaltung des jeweiligen Diözesan-Vorstehers von Trient über, welcher es für die einzelnen Diözesen je nach Maßgabe ihrer Beiträge, und ohne Jemandem zur Rechenschaft verpflichtet zu sein, für ähnliche Zwecke oder nach den speciellen Widmungen der Geber verwenden soll.

Art. VIII. Schiedsgericht.

§. 23. Bei vorkommenden Streitigkeiten entscheidet ein Schiedsgericht. Jeder der streitenden Theile ernennt einen Schiedsrichter. Diese beiden ernennen aus den Mitgliedern des Vereines einen dritten als Obmann. Können sich dieselben über den Obmann nicht einigen, so ernennt ihn der Vorstand des Vereines. Das Schiedsgericht verpflichtet sich bei seiner Wahl, binnen zehn Tagen von der Anhängigmachung der Klage an seinen Spruch zu fällen.

Nr. 2757/1282 Eccl. Vorstehende Statuten werden hiemit genehmiget.

L. S. F. B. Ordinariat Trient 6. November 1876.
Johannes m. p. Bischof Coadjutor.

Nr. 17724/I „Gesehen“
Taaffe m. p.

L. S. Innsbruck am 18. November 1876.

Druck von J. B. Stockhausen in Meran.